

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
 Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:
Dr. VARGA LAJOS.
 Felelős szerkesztő:
SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.
 SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

Kiss Albert temetése.

Mélységesen nagy részvét mellett kísérté el Debrecen város közönsége a nagy református papot: Kiss Albert-et utolsó földi útjára. És ez az impozáns nagy részvét minden tekintetben magában viselte a teljes őszinteség meghatóan megnyilatkozó jeleit, amint ez előrelátható volt, miután városunk közönsége teljes mértékben értékelni tudta azt az igaz nagy embert, aki nem kereste a világias pompát, ünneplést, hanem puritán, református lelkipásztorokhoz méltó egyszerűséggel futotta meg pályafutását, csöndes munkássággal, de nagy korszakos alkotásokkal gyarapítván erejét a protestantizmusnak, a református hitéletnek és iskolázatásnak s ezek révén a magyar, nemzeti kulturális haladásnak.

Hogy Debrecen az iskolák városának nevezik a magyar városok jellemzésénél, abban elsősorban és legnagyobb része neki van. Az ő iskolákat céltudatosan kormányozni tudó irányításának köszönhető városunk református tanintézetének mintaszerűsége. Lángoló lelkesedéssel vitte küzdelembe a debreceni egyetem zászlaját is, melyet az ő nagy érdemeinek méltánylásával fognak meghajtani majdan az ő virágos sírja felett. De szomorú is, hogy nem érthette meg e nagy alkotás betetőzésének bokréta ünnepejét, szívós kitartó munkásságának évszázadokra szóló eredményét.

Egy negyedszázados honatjai működése, a debreceni függetlenségi párt szervezése körül kifejtett agitációja, tántoríthatatlanul szilárd, megingathatlan elvhűsége arany betűkkel van bejegyezve a magyar függetlenségi politika krónikájába s késő utódoknak fog példaadásul szolgálni.

Mint ember is mintaképe volt az igazi kiforrott férfi jellemnek, magyar embernek. Világos, magyaros bölcselétével, okfejtésével, kristályosan tiszta konstrukcióival megformált, higgadt és tárgyilagos, meg-

győző erejű beszédei bizonyára mindenkor emlékeztetnek lesznek azok előtt, akik társai voltak a városi közigazgatás forumán, a különböző szakbizottságokban.

Debrecen őszinte gyásza nyilatkozott meg tegnapi temetésén s az ő temetésének előkelő, igen nagy közönsége a maga impozáns részvételével igazolta azt, hogy a legnagyobbak közül való volt, akiket az utóbbi időben városunk eltemetett.

A nagy temetés lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Tegnap már jóval tíz óra előtt nagy tömeg lepte el az egyházépület udvarát, mely nem is volt képes magába fogadni a temetésre érkezett nagy közönséget, úgy, hogy nagyon sokan szorultak ki az utcára, hol a rendet diszruhás rendőrök tartották fenn.

Elsőknek érkeztek a vidéki küldötségek, mint a székelyhidi... székelyhidi ügyvéd vezetése alatt, az érmeleki egyházmegye küldöttsége Marjay Peter országgyűlési képviselővel élén, a bagaméri református egyház Bányai László lelkész vezetése alatt és majdnem minden egyházmegyéből lelkészi és tanítói küldöttség.

Tíz órakor egymásután érkeztek a helyi küldötségek. A függetlenségi párt tagjai fekete fátyollal bevont zászlók alatt jöttek nagy csapatban. Ott volt a város tisztviselő-kara Kovács József polgármester vezetése alatt, a vármegyés Kovács Gyula alispánnal élén, az összes debreceni református lelkészek, a református főiskolai tanárok, a presbiterium tagjai is nagy számmal, a római katolikus papság Gróf Ferenc prépost plébános vezetésével, valamint képviselve voltak az összes többi hitfelekezetek, állami hivatalok, a kir. törvényszék és ítélőtábla. Az előkelőségek sorában ott láttuk Papp Elek, dr. Bakonyi Samu, Szabó Kálmán országgyűlési képviselőket.

Tíz órakor felhangzott az egyházépület udvarán elhelyezett koporsó mellett a kántus, majd a Városi dalárda gyászéneke. Itt szivettéppó jelenet játszódott le. A gyászoló özvegy a nagy fájdalomtól szivgöresőket kapott és ájultan rogyott fia karjaiba. Nagynehezen tudták csak eszméltre téríteni az urnót.

A kántus éneke után a koporsót diszruhás testőrök átvitték a nagytemplomba, hol az előcsarnokban helyezték el.

A nagytemplomot zsúfolásig megtöltötte ekkorára a közönség. A szószék fekete drapériákkal volt bevonva s gyászos komor hangulat ömlött végig, melyet csak olykor szakított meg a gyászolók fájdalmas zokogása.

A gyászistentisztelet a kántus énekével

kezdődött. Azután megjelent a szószéken Biky Károly esperes s a meghatottságtól fátyolozott hangon kezdte magas szárnyalású imáját a következőkben:

Biky Károly imája.

Ismét koporsó mellé állítottál bennünket örökké való Isten! életünknek és halálunknak egyedüli Ura és szabados Fejedelmel! Még ki sem zöldült ama frissen hatolt sírhalom, ez ősi nagy egyház egyik lelkipásztora, püspöke hamvai felett, már egy új sírt kellett nyitnunk, egy másik, szintén nagyérdemű, kimagasló tehetségű lelkipásztornak.

Erős oszlopait döntötted ki Uram! anyaszentegyházunknak, közelebből e nagy gyülekezetnek. Bizony méltán nézünk aggódó szemekkel a jövőbe, mi lesz velünk, ha oszlopaink rendre kidőlnek? A letarolt erdő földjét ifjú hajtások verik föl, de sok időbe kerül, míg sudarba szökelnék, míg viharálló lombokat öltének, míg hűsítő árnyékot nyujtanak. Méltó aggodalommal nézünk a jövőbe, midőn kihalni látjuk azt a nemzedéket, mely a nagy időkből hozta magával a nagy és lelkesítő eszméket, a nagy eszméket, az eltemetett jogok föltámadásának hevitőerejét, a szabadság tüzeinek újra éledő lángját. E kiháló nemzedékkel eszméket, egy egész korszakot temetünk, melyeknek mozgató erejét nem érzi többé az új nemzedék.

Ezeknek a nagy eszméknek volt egyik erőteljes képviselője ami boldogult halottunk. Te oltad be lelkébe éh nagy Isten! ezeket az eszméket, elveket s az azok megvalósítására törekvő elhatározást. Te adtad neki a tehetségeket, a gyorsan felfogó, éles elmét, a helyes ítéletet, erős akaratot, lelki bátorságot és függetlenséget. Te adtad neki a szó hatalmát, az irányító, vezető képességet a tanácskozó termekben, az egyházi és polgári közügyek széles mezején... És ő állandóan hű maradt azokhoz a nagy eszmékhez, miket Te, óh Uram! lelkébe leheltél; szenvedett is érettek eleget; de hát óh nagy Isten! azt is Te rendelted úgy, hogy a nagyság együtt járjon a küzdelemmel, szenvedéssel.

Szent Fiadnak, Krisztus Urunknak is szenvedni kellett, reá nézve is szenvedés volt a megdicsőülés útja. Ugy van Uram! Aki a magasba tör, oda csak homlokkal, felvérzett labakkal juthat el. A magas fákat megtépi a vihar, míg az alacsony fűszálak megismulnak a vihar előtt.

Oh nagy Isten! Boldogult halottunk a Te hűséges szolgád volt. Több mint négy évtizeden keresztül hirdette az evangélium tudományait, iskoláit és egyéb erősségeit. Alkotó kezének nyomait hirdetik a gyülekezetek, hol szolgálatot teljesített, hirdetik az intézmények, miket létesített vagy kifejlesztett. Te láttad, Oh nagy Isten! ki mindeneket látsz, mindeneket tudsz, Te láttad az ő egyházépítő munkáját, szervező, alkotó munkásságát, mellyel fogyasztotta erejét az egyház és annak veteményes kertje — az iskolák érdekében. Te láttad őt jó Atyánkl!

Iskola idényre o fu ingek o fu kalapok fu harisnyák Hajdunál legolcsóbbak. Piac-u. 50. Szent Anna-utca sarkán.

Péter apo. tol hevületével, Pál fáradhatatlanságával előbbre vinni, naggyá, erőssé, tenni a gondjaira bizott gyülekezeteket. Élete sem volt drága, csak hogy elvégezze a munkát, melyre elhivatott.

Oh nagy Isten, jó Atyánk! elnyugodott szolgáló bőven kivette a maga részét az egyház és a haza érdekeiben folytatott küzdelmekből. Mikor pedig a közügyek munkamezején elfáradott — adtál neki pihenőhelyet a családi körben, hol új erőt merített magának a munkára. Te adtál neki jó Atyánk! hűséges élettársat, szerető hálas gyermekeket akik elsimították homlokáról a gondok redőit s meg acélozták erejét. Te áldottad meg őt szép családdal és most Te öltöztetted e családot gyászruhába, Te börtöttad szívükre a bánat fellegét. Elvetted tőlök a gyámolt, kidöntötted a ház fentartó oszlopát. Az üresen maradt helyet nem hagyod betöltetlenül anyaszentegyházadban — de a család ledöntött oszlopát nem építed föl többé itt alatt s a szivekben maradt üres helyet sem tölti be többé e földön senki sem.

Alázatosan könyörgünk azért Hozzád, jó Istenünk! ha jónak láttad elvenni az özvegy gyámolatát, Te magad légy neki gyámola, — ha elvetted az édes atyát, Te magad légy a kesergő gyermekeknek édes mennyei Atyjuk. Vigasztald őket azzal az édes reménységgel, hogy akit most siratnak, nem örökre vesztették el, tul a siron viszontlátandják őt!

Ezzel a hittel vigasztald a szerető testvért, rokonokat, tisztársakat, jó barátokat, kik egybeseregáltak im e koporsó mellett és fájó szívvel kísérik azt a temetőbe.

Isten, mennyei jó Atyánk! tekints alá szent egedből e gyülekezetre, e város minden rendű tagjaira, kik most együtt imádkoznak velünk szent színed előtt. Őn áldd meg e gyülekezetnek, e városnak hiv előjáróit, tisztviselőit, nagyjait és kicsinyeit áldásod bőségével. — Vedd őriző gondjaid alá ennek templomait, iskoláit, lakóházait, hogy néped meg e helyen letelepedett, találjon itt megelégedést és boldog lakozást.

És most bocsásd el óh Uram! a te szolgálódat békességgel! Előtted áll már az ő lelke, hogy számot adjon a kezére bizott talentumokról. Nyugodtan válik el tőlünk azzal az apostoli vallással, „én keveset gondolok azzal, ha emberi ítélőtől ítéltem, sőt én magam is nem ítélem meg magamat. — Mert semmiben nem vádol engem az én lelkem... az Ur az, aki engemet megítél”. Légy kegyelmes, Atyánk! hozzá az ítéletben, öleld fel lelkét magadhoz mennyei szent országodban és részleisd az idvesség örömeiben szent Fiadért, az Ur Jezus Krisztusért. Amen.

A magasröptű ima nagy hatást tett a jelenvitokra. Alig volt szem, melyben könny ne csillogott volna. Az ima elhangzása után közének következett, majd megjelent a szószéken F. Varga Lajos nagyraérett lelkész, egyházmegyei lejegyző és megtartotta ragyogó menetű orációját, mely a következőképpen hangzott.

A gyászbeszéd.

Nem fényes szónoklatot tartani állottam föl színed előtt, Atyám! hanem csak egy szerény palmaágat tenni szolgáló ravatalára, míg végkép el nem fedi ama kőd, amin át csak hitünk szeme tekinthet.

A nyáruató enyhe alkonyatán, pásztor-tüzes rónaságunk fölött gomolygó fellegek sűrűsödének s egyszerre csak mely dördület zúg szerte mehkéből, rá megkondul a pihenőre hívó esti harang s az ég sűrűn omlasszja könnyeit.

A dördületben szózatot hallok: oda az erős, a bölcs, az értelmes, a tanácsadó lélek égből szállt. S a pihenőre hívó esti harangszóban zokogó lelkék siramát halom; a felhők alá hulló könnyeiben a sebzett szívek harmatozását érzem, látom.

Kiss Albert nincs... a ravatalon fekszik.

Kiss Albert! Hát nem úgy van-e, hogy az ember, a férfi, az individuum, az egyen benne már élve fogalommal vált. Olyaknak talán nem tetszőssé, olyaknak talán még meddővé is, de olyaknak, es oh! mennyei-eknek: nagy időkre termékenyítővé.

Bizony, nemcsak a sékhemvölgybeli pásztorok látták őt nagyinak, föl-föl nézvének; de a Lybanon cédrusai is, mint méltó társukra tekintének rája. Nem, nem maradt ő kicsiny, senki de senkire nézve.

Közgyarlóságunk, hogy az élet küzdő harcában mindig csak az egyént magát tekintjük s ha lent a szürke porban küzd, harcol: marad előttünk szürke átlagember s csak át-tekinünk, vagy át-gázolunk rajta. Ha pedig szárnyai fönt a levegőt szelik, csak az egyéni érvényesülést látjuk s nem egyuttal a köz, az egyetemes nagy cél bajnokát, eszközt az Örök Hatalmasnak, ki erejét erőtlenekekben dicsőíti meg... s a nem lankadva szárnyaló, az egyetemes ideálok tündöklő napjába szemhunyorítás nélkül tekintő sas felé, kövel dobálózunk akár-hányszor.

Mért is nem birunk mi gyarlóságainkon diadalt véve, magas nézőpontra helyezkedni s a közszereket delejes-áramával környezni azokat, kiket az Ur nagy célokra hívott el!

Mózeset kárhoztajuk, mert nem tart mindig husos fazekak mellett; Áront megkisebbitjük, mert ekes szőlő ajka nem mindig dicséri tetteinket; Illyést barlangba kényszerítjük, mert tüzzel hamvasztja bálványainkat; Jánosnak fejét vesszük, mert szemünkbe mondja, hogy mi a vétkünk; s Jezust — óh jaj! Golgotára hurcoljuk, mert csak szeret, mert mindenkit szeret és mert igaz, szent, könyörületes.

Oh nem mindig az a való igaz, mit az ellentétes néző pont annak mutat.

Nagy jellemek nem olyanok, mint az alkonyi enyhe szellő, mely suttógó pár körül játsza szállós. De olyanok, mint a téli tündöklő nap, mely ha a hó s jé; páncélja alatt nem fakaszt is illatos rózsákat, de gyűjti, de conserválja az ő; tenyész erőt, hogy ha annak ideje eljövön, a jól megmuakált barázdák fölött dus kalásztengert érlelhessen meg.

Ne, óh ne akarjuk letagadni a gyémánt keménységét és izzó fényét; mert hasztalan, csak gyémánt marad az. A halandóknak teket lehelő szent Isten tudja egyes egyedül, kiben világol az égi szikra tiszta, nemes fényvel, örök s szent ideálok céljaira. Csak ő méltányolhatja egyedül érdem szerint azt a pályafutást, melynek ösvénye nyílegyenest fut. S tünjek föl bár nagy mérészségnek az, midőn a Pálók ajkán ily mondás fakad:

„Én keveset gondolok azzal, ha ti töltek nagy emberi ítéllettel ítéltem, sőt még én magam is nem ítélem megamat... de az ur az, ki engem megítél.” (I. Kor. III. 3. 4), a felelősség súlyát mindig mélyen érző, az örök bíró elé visszatérő s minden tetteiről számolni kész lélek öntudatos megnyilatkozása az.

A fajtiszta kálvinista magyarnak három igaz szentsége van az égből, három igaz szentsége i t a földön. Munkás, termékeny lelke gyökerei az égi hármasszentségbe fogóznak, abból szívja életet, fentartó, ujjászülő táplálékát. Az Atya, Fiu, Szentlélek, a hármasszentség. Az atya az örök teremtő, fentartó hatalmasság; a Fiu az idvességet nyújtó, testbe öltözött végtelen könyörületes; a Szentlélek a nagy tetteket szülő menyei erő. A család, egyház, a haza a hármasszentség. A család, a faj, a név, a nemzet fentartás örök melegágya; az egyház, a lelkeket szent közösségbe kapcsoló, idvességre nevelő áldott hajlek; a haza, történelmi megszentelt emlékeink kincsesháza, böcsők ringatója, koporsók elfedője... egyetlen, egy drága mindenünk itt...

S Kiss Albert!... az égi-földi hármasszentségnek nemes kultuszát — ki merné mondani — hogy nem hiven ápolta, terjesztette!

A prédikátor még a háztetőkről is — míg szervei erre képesíték — kinek hatalmát, szeretetét s nagyságos tetteit zengedezte, mint a Tídet, szentháromság egy igaz Istenünk? A szamosparti kicsiny falucskában szavára mozdultak meg a kövek, hogy szent templomoddá épüjenek. A másik — borággal ekes — vidék falujában, a Peter lelkével, a Pál bölcsességével s a János szelidségével legelteté, Uram, a Te nyájadat. — Mig majd e nemes város falai között letelepült

szentegyházadban élete sem volt drága, csak hogy hű szolgáló bizonyuljon.

És aki a hármasszentségnek áldozta volt lelke hevületét, az birt volna adós maradni a család, egyház, haza, e földi hármasszentség oltárának? Oh, míg családja kies berkében forrón szeretett s tisztességes patriarkává öregbül, egybeforrva hitvese szívvel, körül sarjazva a gyermekek s unokák vel, körül sarjazva a gyermekek s unokák olajvesszejével: ki fárad itt többet a kálvinista Sion erősítésén, alsó és felső kulturális intézményei fejlesztésében? — Nem ott látni-e őt mindenütt az első helyen, ahol e „hegyen épített város” szentegyházát s különböző kulturális intézményeit a jók java buzgalmával építik, hogy atyafiak szent közösségében éljen, viruljon, mint egyik édes büszkesége az Ur Krisztus megváltottainak?

S óh szent hazánk, könnyel vérrel megszentelt édes hazánk, egyetlen te a nagy idegenben! Ki óhajtotta jobban valaha, hogy történelmi alapokon nyugvó alkotmányunk sáncái úgy megepüljenek, hogy azokon a pokol kapui se vehessenek soha győzedelmet?

Törvényhozó termedben a százados küzdelmek folyamán honfivértől sziklakeménynyé vált törvényes jog alapján állva az élő szó nemes dam szkjával küzd szabadságunk biztosítékaiért s csak egy az édes álma, egy a szívós törekvése: magyar hazánk legyen magyar, magáé.

Erős a hitében mindenütt, bölcs az elméjében mindenkoron, értelmes a beszédjében, higgadt, megfontolt tanácsadásában. — Lelke magas ideálokon csügg, szive termékenyítően meleg, erkölcsé tiszta, puritán.

Ezek az egyénítő sajátosságok finomítják őt már életében fogalommal, a „si fractus illabatur oris”, az emelt fölvel járó acél jellemű magyar kálvinista lelkész tipikus fogalmává.

S lám ő, kiben a magyar kálvinista lelkész jellegzetes egyénisége a maga nemében oly plasztikusan domborul ki, többé nem a földé. Nem a családé, nem az egyházé, nem a hazáé. E földi szentháromságot hiven kiszolgálva elment panasz, zuglódás nélkül vissza az égi Szentháromsághoz, hogy sáfarkodásáról beszámoljon.

S néz utána, néz siró szemével e család és zokogva sóhajtják szerettei: „édes atyánk, édes atyánk!”

Nézünk utána mi is fájó busan és sóhajtjuk szívünk melegével: „Isten veled!”

Szentegyházunk és intézményei hány alakban őrzik nevét s emlékezetét! E nemes város és hű, jó népe, kulturális törekvésében buzgó munkatársai, míg szokják meg, hogy nem lathatják őt s nem hallhatják tanácsadó szavát?! Egyházmegyénk, egyházkerületünk, egyetemes reformált egyházunk, főiskolánk, nevelő-intézetünk, különböző testületeink, szegény és árvaházaink s te szentelt föld, édes magyar hazánk, hozzá hasonló hű, nemes lelkékben légy gazdig a viharzó időkon át!

Nem fényes szónoklatot tartani állottam fel színed előtt, Atyám! hanem csak egy szerény palmaágat tenni szolgáló bus ravatalára, míg végkép el nem fedi ama kőd, amin át csak hitünk szeme tekinthet.

Tul-tul azon! ott szebb élet, nyugalom vár reánk. Amen.

Menj, indulj sötét gálya, vidd a halál vizéin, vidd a drága tetemeket az örökkévalóság révpartja felé. Nyomaidban hulljon az égől vigasztalás enyhi ő balzsama, hogy gyógyuljanak a fájó sebek a viszontlátás édes reményében. Amen.

Az utolsó ut.

A templomi gyászistentiszteletet a Városi Dalegyelet gyönyörűen előadott gyászéneke zárta be. Azután a koporsót a gyászhintóra tették és megindult a szomorú menet, melyet több ezer főre menő tömeg kísért.

Legelől ment a kántus, utána a Városi Dalegyelet tagjai. Ezt követte a függetlenségi párt küldöttsége két gyászfátyolos lobogó alatt, zárt négyes sorokban. Utána viruló fehér ruhás lányok: a felsőbb leánynevelő intézet növendékeinek kedves csoportja.

Azután alabárdos testőrök következtek, utánuk a koszorú-kocsik, mely tevé volt szebbnél szebb koszorúkkal. Hat ló vonta a gyász-kocsit, mely után hajadon fővel haladtak a gyászoló család férfi tagjai, a lelkészek festői palástjukban, a küldöttségek s végre a beláthatatlan hosszú kocsisor.

Amerre a menet elhaladt élő kordont vont két oldal a közönség. Harangzugás közben ért ki a menet a Piac, Kossuth-utcán át a Kossuth-utcai temetőbe, hol a nyitott sír várta a koporsót.

A sírnál Márton Imre a függetlenségi párt enőke bucsuztatta a halottat. A szép beszéd minden egyes passzusa mély nyomot hagyott a résztvevők lelkében s erőteljesen festette le, állította a gyászolókat elé Kiss Albert véghetlen nagy érdemeit, mintegy vigasztalást öntve a nagy nagy gyászba és fájdalomba.

A beszéd így hangzott:

Márton Imre beszéde.

Méiyen tisztelt gyülekezet!

Egyik természeti törvény, hogy a tárgyakat annál kisebbnek látjuk, mennél távolabb esnek tőlünk.

E törvénnyel szemben csak egyetlenegy természeti tüneményt ösmerek, a délibábot, mely a távoli tárgyakat éppen megnövelve, nagy arányokban tükrözi vissza.

Az erkölcsi világnak is meg van a maga délibábj: az a fenyeke, az a glória, mely a tüneményes nagy embereket a földről történt távozásuk után körülövezi s nagy messziségre is igazi értékükben tünteti föl.

Néhai Kiss Albertet is ilyen glória veszi körül, ő is a nagy tehetségű emberek közé tartozott.

De nem bocsátokom néhai Kiss Albertnek dicséretébe. Ékesebben szólnak mellette a saját nagy alkotásai, melyek a legfényesebben igazolják, hogy az Isten Kiss Albertet valóban a maga képére és hasonlatosságára teremtette, alkotó, teremtő erővel fölrüházta. Sőt alkotásait sem sorolom fel miad, hanem közülök azoknak vázlatos érintésére szorítkozom, melyek Kiss Albertnek kitűzött két életcéljával szoros összefüggésben állanak.

Jól tudta Kiss Albert, hogy az irás szerint „elvéssz az én népem, mert tudomány nélkül való.” Ezért életének egyik főcéljává hazájának és szeretett városának Debrecennek művelését tűzte ki.

Szervezte, szaporította, fejlesztette az iskolákat. Megalapította, fölvirágoztatta városunkban a ref. felsőbb leányiskolát és tanítónképző intézetet, hogy művelt, lelkes honlányokat, Zrínyi Ilonákat adhasson a hazának.

Megvetette a debreceni [m. kir. tudomány egyetemnek az alapját is, hogy ifjaink lelkében a magyar műveltség a magyar hazafisággal párosulhasson, hogy a magyarság emporiumában Debrecenben felállítandó egyetem a magyar nemzeti tudományosság szupremáciáját országára szóló erővel biztosíthassa. Az egyetem felállítását nem érthette ugyan meg Kiss Albert, de e tárgy hattyudalszerű felszólalásával városunk törvényhatósági közgyűlésében mégis sikerült azon feltételeket megszavaztatnia, melyektől az egyetem felállítása függ.

Azt is jól tudta Kiss Albert, hogy az emberiségnek legfőbb java, legföltétebb kincse a szabadság, függetlenség. Ezért életének másik főcéljává a magyar alkotmányos szabadságnak és függetlenségnek teljes visszavívását választotta s érte engedetlen és sikeres küzdelmet fejtett ki. Még pedig nemcsak 24 évig tartott képviselősége alatt, hanem azóta is itt Debrecenben, ahol önzetlen hazafisággal, bölcs vezérlettel s nagy kitartással sikerült elérnie nemcsak azt, hogy 1906. év óta Debrecennek mind a három választó kerülete immár függetlenségi és 48-as képviselőt küld a magyar parlamentbe, hanem azt is, hogy a képviselőháznak is feltétlen többsége a függetlenségi és 48-as elvek alapján áll.

Nincs is szüksége Kiss Albertnek emlékműre. Erenél maradandóbb emléket emelt ő magának nagy alkotásaival.

Nekünk ellenben nagy szűnségünk van az ő emlékezetének, az ő szellemének meg-

őrzésére, hogy félben maradt műveit befejezhessük, befejezett alkotásait pedig fentart-hassuk, tovább fejleszthessük.

Azzal a fobással végzem beszédemet: Adja a Gondviselés, hogy a Kiss Albert életcélja, a művelt és független Magyarország megvalósulhasson, hogy e végett városunkban s széles e hazában a függetlenség és szabadság iránti vágy hova-tovább erősebb gyökeret verjen, hogy legyen boldog a magyar hazája s benne Debrecen szab. kir. város polgársága, hogy így a néhai Kiss Albert emlékét boldogan áldhassa mind az idők végéig!

Márton Imre szavainak elhangzása után Uray Sándor vallásnár bucsuztatta el a halottat a felsőbb leányiskola nevében, poétikus, magasan szárnyaló beszédében oda-állítván Kiss Albertet, mint az iskola atyját, alapítóját, a nevelésügy kiváló bajnokát.

Azután leeresztették a koporsót és dübörögve hullottak le a hantok s a szomorú aktus ezzel véget ért. A közönség is lassan oszladozni kezdett, csak a gyászoló család tagjai maradtak ott még hoeszasabban, könynyeiket hullatva a friss sírhantra.

Kiss Albert hült tetemeit a temetőben a család temetkezési helyére temették. Itt nyugszik már az elhunyt testvére, néhai Kiss József volt tanfelügyelő, kinek sírdombja mellett emelkedik ki az egyszerű fejfa, melyen ez a felírás van: A. B. F. R. A. Itt nyugszik Nt. Kiss Albert. Élt 70 évet. Meghalt 1908 évi augusztus 30-án.

A fejfat nagyszámu koszoruk borítják.

A temetés után a gyászoló családot felkeresték Papp Elek, dr. Bakonyi Samu és Szabó Kálmán országgyűlési képviselők, kik az országos függetlenségi párt részvétét tolmácsolják.

A tegnapi folyamán ismét nagyon sok részvétirat érkezett a családnak, így kondoleáló táviratot küldött Darányi Ignác földmivélségi miniszter is.

EGYHÁZ ISKOLA

A püspökválasztás.

Dicsőfi József függetlensége.

A „Magyarország”-ban olvassuk egy református lelkészről a következő figyelemreméltó sorokat:

A debreceni ref. püspökségre most folynak az újabb választások és pedig a két legtöbb szavazatot nyert Dicsőfi József lelkész és Erőss Lajos tanára és pedig folyik talán erősebb reábeszéléssel, mint ahogy az eddig legalább szokásban volt.

A harc talán érdekesebb, mint kellene, de ütés ütést ért és tűz tüzet követett. E harcban természetesen a jelöltek személyét sem kimélik, elmondanak azokról is jót is, rosszat is.

Dicsőfi József jellemszépség hiányt még legadázabb ellenei sem tudnak mondani, sőt elismerik, hogy egy igazi tisztos papi jellem, tudós, kit még Ferenczy is a tanári katedrán szeretne újra látni. De hirtől róják fel azt, hogy igazi függetlenségi és 48-as és megmaradt hű parttagnak mind a mai napig. És aztán azt is hibájaul róják fel, hogy Mezőssy és Tóth János államtikár urak és Falusy Árpád főispán ur is mellette vannak (lásd a Debreceni Protestáns Lap 1908. évi augusztus hó 22-iki számát).

E lap még azt is hibául rójja fel Dicsőfi Józsefnek, hogy őt még a kormány is szívesen látná a püspöki székhelyben.

De hát kérdezzük, mikor volt hiba az, hogy egy debreceni püspök igazi függetlenségi és 48-as és hű parttag? Mikor volt hiba az, hogy egyházközségi tanácsbírák és esperesi gondnok — bár magas világi hivatalban vannak — ne nyilvánthassanak vélemlényt, hogy kit óhajtanak legfőbb egyházi dignitáriusoknak?

Dicsőfi József személyében most így találkozik össze Magyarország két legerősebb politikai nagy pártja a függetlenségi és régi szabadelvű, mintegy élő tanubizonyságul

arra, hogy itt elvégre is nem a politikai párti jelölt jó tekintetbe, hanem igazán a karakter, a jellem, a tudás, az arra valóság, a papi karakternek, a papi jellemnek, az elvűségnek, egyházi tudásnak, a kormányzói aravalóságnak és a jézusi szelid jellemnek a megbecsülése.

A józan elem egyesülni fog — mondták vezetőfőfiaiink és mondják ma is — köztük dr. Baksa Lajos konventi előadó és diadalra segíti Dicsőfi József lelképásztor zászlaját a kerület dicsőségére, az egyház és haza javára. Adja Isten, hogy józan vezető embereinknek józanságukba vetett hite meg ne csalatkozzék.

Az érmelléki egyházmegyében levő Albis-i református egyház augusztus 30-án tartott presbyteri gyűlésében püspököt választó szavazatát egyhangulag Dicsőfi József-re adta.

Az első választáson az egyház a község szülőitét, Sass Bélát tisztelte meg szavazatával.

Vettük a következő levelet:

Ibrány, 1908 szept. 1.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Az Erőss Lajos érdekében kibocsátott felhívások alá tévedésből kerülhetett a nevem, mert én ezokról először is, most csak akkor értesültem, mikor a felhívások hozzám megérkeztek. Szíveskedjék ezt közölni.

Kiváló tisztelettel

Szikszay András, ref. lelkész.

Háborúság Hajdu és Szabolcs megye között.

Kovács Gyula alispán a belügyminiszterhez.

(Saját tudósítónktól.) Szabolcs-szomszédnak. A jó szomszédunk meg akarják valósítani régi álmukat, a nagy Szabolcs vármegyét, még pedig olyanformán, hogy — mint már jelentettük — a kormány által Szabolcs megyéhez akarják csatoltatni Hajdumegye jókora részét és ezirányban már deputációtis menesztettek Andrassy Gyula gróf belügyminiszterhez, ki maga is szabolcsi nagybirtokos s így remélik, hogy rájuk nézve dönt kedvezően ebben az odíózus kérdésben.

Bármilyen leplezve is csinálták a szomszédok ezt a támadást a megye területi épsége ellen, nem találták készületlenül Hajdumegye törvényhatóságát, mely erős küzdelmet fog megindítani, nehogy a nagy multra visszatekintő Hajdumegye területében megcsorbitassék s ezáltal eddig fényes erkölcsi súlyát, anyagi erejét csökkentsék.

E heves küzdelmet Kovács Gy. alispán kezdte meg egyelőre csak saját hatáskörében.

Tegnap a következő táviratot küldte a belügyminiszterhez:

5338—1908. Hajduvármegye alispánjától.

Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter urnak

Tiszadobon.

A lapok hire szerint Nagyméltóságodat mai napon tiszadobi birtokán Szabolcs vármegyének oly küldöttségét fogja fogadni, ame-

— **Felgyógyult zenetanár.** Könnyen végzetessé válható baleset érte P. Nagy Zoltán zenetanárt a balmazújvárosi határban. Nehány héttel ezelőtt vadászatra indult és a tüzesvértü lovak a kocsját neki vitték egy mértföldjelző kőnek. A kocsi nagyot zökkenett és a művésztanár oly szerencsétlenül zuhant ki, hogy kulcsosontját eltörte. A gondos orvosi kezelés folytán teljesen kiheverte a bajt és ismét egészséggnek örvend.

— **Tűz a Postakertben** Ma délelőtt tíz és tizenegy óra között tűz támadt a városban kívül eső Postakertben. Eddig ismeretlen okból kigyuladt Horváth Ferenc II. járásbeli lakos házában, az udvaron levő rozoga szín. Mielőtt az oltásra gondolhattak volna, teljesen lángokban állott. A tüzről nyomban értesítették a tűzörséget. Mire a tűzoltóság kiérkezett, már leégett a deszkatalakmány s így dolga csak kevés akadt.

— **Kereskedők figyelmébe.** Beiratások a debreceni kereskedő-tanoneiskolába f. évi szeptember hó 5-én, szombaton és 6-án vasárnap délelőtt 10-12 óra között az igazgatóság hivatalos helyiségében (II. épület I. emelet 23. szám) történnék. Az első ízben beiratkozók tanonc-szerződésüket és legutolsó iskolai bizonyítványukat is kötelesek bemutatni. Minden beiratkozó tanuló a főnök által kiállított és aláírt felvételi lappal jelentkezik az igazgatóságnál, ilyen felvételi lapok a kapusnál díjtalanul kaphatók. Beiratkozásakor lefizetendő az első félévi tandíj, még pedig ha a főnök a Kereskedő-Társulatnak tagja 16 korona, ha pedig nem tagja, akkor 20 korona. A második félévi tandíj február hó első felébe fizetendő. A beiratkozási kötelezettség az 1884. évi t.-c. 82. §-a értelmében a próbaidőre felvett tanoncokra végül az ugynevezett gyakoronokokra is kiterjed. Mindezeket azon figyelemmel hozunk a kereskedők tudomására, hogy a beiratás elmulasztása esetén a rendfőkapitányság, mint I. fokú hatóság hivatott a mulasztó főnökök ellen az ipartörvény teljes szigorával eljárni. A javító- és pótvizsgálatokat szeptember hó 6-án 10-12. vesszük föl, a későbbben jelentkezők osakia a mulasztás kellő igazolása mellett tehetnek vizsgálatot. — Az igazgatóság.

— **Elgázolta a vonat.** Aradról táviratozzák nekünk: A Szegedről Aradra érkező gyorsmotor Apátfalva állomásnál elgázolt egy uriasan öltözött, korosabb embert, aki szörnyelt halt. Személyazonosságát eddig még nem tudták megállapítani. A vizsgálatot megindították, hogy a szerencsétlenül járt hogyan került a motoros elé.

— **Szüreti mulatság.** A debreceni famunkás, nyomdász, vas- és fémmunkás, építő-, ács-, főlomivelő-, malom- és vasuti munkás, cipész-, csizmadia- és szabómunkás ifjuság és munkásnők a közös könyvtár javára folyó évi szeptember hó 6-án a Margit-fürdő ujonnan rendezett kerthelyiségében és disztermében világpostával, szerpentin és konfetti csatával, tréfas játékokkal és táncsal egybekötött szüreti ünnepélyt rendeznek.

— **Büvész-estély a Bika-orfeum-színpadán.** Carmellini, a Debrecenben jól ismert, kitűnő büvész csütörtökön este a Bika-szalloda második udvarán levő orfeum-színpadon nagy büvész-estélyt rendez. A kiváló büvész ezuttal teljesen új mutatványokkal s meglepő ügyességével fogja kellemesen szórakoztatni a közönséget.

— **Nyaraló debreceniek.** Dacára a hűvösre forduló időjárásnak, még mindig nagyon sokan keresték fel fürdőhelyeinket. Bárifán a legutóbbi értesítésünk óta a következők nyaralnak: Tóth Andrásné, Erdei Juliánna, Kovács József máv. elienőr neje és leánya.

— **Borzalmas szerencsétlenség.** Csanádapátfalváról borzalmas szerencsétlenség híret kapjuk. Veréb Pál odaváló keres-

kedő fiát a raktárba küldte petrolumot fejteni. A petrolum eddig ismeretlen okból fellobbant és pár pillanat múlva az egész ház égni kezdett. A fiatal Veréb András ruhája tüzet fogott és így rohant a raktárból a közeli vasuti sínek felé, ahol egy éppen arra robogó vonat keresztülment rajta és darabokra szaggatta a lángoló embert. A szerencsétlen család iránt általános a részvét.

— **A közügyesítő tanfolyamba,** mely városunkban egyetlen intézmény a tanuló ifjuság kezének művelésére a beiratások szeptember hó 3-10. naponta 10-11 órákor tartatnak a Kereskedelmi Tanintézet I. emeleti tanárszobájában. A tanfolyamra felvétetnek a középiskolák alsó 4 osztályának növendékei, kik hetenkint a szerdai és szombati délutánokon gyakorolhatják magukat a fa, agyag és papír munkákban. Beiratási díj 1 korona. Tandíj havonta 1 korona, melynek fejében a készített tárgyak a tanuló tulajdonai lesznek.

— **Véres táncmulatság.** Tégiaszon táncmulatságot rendezett a község fiatalosága. — A legények, mint már ez szokásos, csakhamar összeverekedtek. A legényháboruságnak Legora Gábor lett az áldozata, kit halálra késeltek. Legora haldoklik. A verekedők ellen az eljárást megindította a csendőrség.

— **Az italmérséi illetékek az 1909-1911. évekre leendő kivétele céljából összeirt illeték-köteles felek összeírási jegyzéke a magyar királyi pénzügyőri bizottság által a polgármesteri hivatalhoz megküldetvén, értesítjük a jegyzékben megjelölt engedélyeseket, hogy ezen jegyzék a városi kiadó hivatalban (városháza felemelet 9, szám) a mai naptól számított 8 napi közszemlére kitétetett, a hol is ezen idő alatt az érdekeltek részéről a hivatalos órák alatt (délelőtt 8-1 óráig) megtekinthető s az abban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az engedélyesek bármelyike részéről, vagy ha ipartársulatok, vagy kereskedelmi testületek, ezek részéről is a polgármesteri hivatalnál benyújtandó írásbeli észrevételek lehetnek.**

— **Növényeknek** egyik legfontosabb tápanyaga a Káli, amelynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, heréféleknek és réteknek, ugy az árpának és szőlőnek. Különösen szegények káliban a homok és tőzeg talajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a phosphorsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosíthatja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40 százalékos káli bir jelentőséggel, miután abban a tisztá kálit, vagyis a kiló százalékat a kisebb szállítási költség miatt legolcsóbban vásárolhatjuk. — A káli trágyák alkalmazásáról a Káli Szindikátus Mezőgazdasági Tájékoztató Irodája Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

— **Ügyvédek és kereskedők figyelmébe.** Az új végrehajtási törvény értelmében szükséges „Bejelentés” és „Értesítés” nyomtatványok kaphatók Hegedüs és Sándor papirkereskedésében. — Debrecen Kossuth-utca 11.

— **Szülők és tanulók figyelmébe** ajánljuk a Hegedüs és Sándor-céget, ahol az összes iskolákban használt tankönyvek ódon és új állapotban beszerezhetők mindenféle papír-, író- és rajzszerekkel együtt.

— **Iskolakönyvek** beszerzésére ajánljuk Antalffy József könyv- és papirkereskedését. Piac utca 44.

— **Dr. Jóna Ödön** nőorvos és belgyógyász (specialista), rendel délelőtt 9-10-ig, délután 3-4-ig, Debrecen Batthyány-utca 11. szám.

— **Uj zeneiskola Debrecenben.** P. Nagy Zoltán zeneiskolájában a beiratások megkezdődtek. Tandíj az alsó osztályokban 4 forint, a felső osztályokba 5 forint havonként. Hivatalos órák: d. e. 9-12-ig, délután 3-5-ig. Helyis g: Hatvan-utca 7. szám, emelet.

Találtatott egy forrás, ahol minden szülő és tanuló tankönyveit új és használt állapotban, ugyszinté írószerek szükségletét a legolcsóbban szerezheti be. Saját érdekében áll tehát Aczél Henrik modern antiquariuma könyv- és papirkereskedését felkeresni. — Piac utca 24. a ref. kistemplommal szemben. Telefon 575.

— **Iskolakönyvek** ódon és új állapotban Telegdi K. Lajos utóda, Eperjessy István céggel beszerezhetők. Ugyanott mindenféle író és rajzszerek is kaphatók.

— **Az osztálysorajáték.** A mai húzáson a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

100,000 koronát nyert: 21,326.
40,000 koronát nyert: 38,058.
25,000 koronát nyert: 37,488.
10,000 koronát nyertek: 9592 37678.
3000 koronát nyertek: 20061 56589
83667.
2000 koronát nyertek: 9882 70005
110163
1000 koronát nyertek: 35616 43498
45628 63251.

A legjobb minőségű kézitáskák, pénz- és szivartárcák beszerzésére bizalommal ajánljuk az előnyösen ismert Mentze Henrik újdonságok áruházát Kossuth-utca 4. szám.

Iskola cipők

nagy választékban

Mandel

Lipót

cipő nagyraktárában

Piac-utca 40.

Kossuth Ferenc betegsége.

— Legujabb hírek. —

(Fővárosi tudósítónktól.) Kossuth Ferenc egészségi állapotáról a következő híreket vesszük:

Kossuth Ferenc a tegnapi napon semmit sem változtatott életmódján. Délelőtt 10 órától délután fél 3-ig rövid megszakítással fogadta a főosztályok előadóit, olvasta az aktá-

Kiválóságukról ismert, kiállításokon is első díjakkal jutalmazott elsőkézből, feltétlen jóállással árusítjuk.

borsajtóinkat Péterfia-u. 73. sz. alatti raktárunkon „Debreczeni Vasöntőde és Géplakatosság”.

kat és a véglegesen elintéztettek alá is írta. Közben fogadta a győri küldöttségeket és délelben Müller Kálmán tanár házi orvosát, akivel tréfalkozott is, hogy már holt hírét is költik. Reggel ugyanis elolvasta az összes lapokat és így tudta, hogy mit híreszteltek róla a tegnapi előtti lapok.

Müller tanár elmondja, hogy tegnap délelben járt Kossuthnal és miután azóta nem hívták — ez a beszélgetés reggel 9 órakor folyt le — feltételezi, hogy a miniszter állapotában hátrányos változás nem állott be, miután ő a környezetnek szigorúan meghagyta, hogy a legkisebb rosszabbodásnál azonnal értesítsek.

Arra a kérdésre, hogy ez a változatlan állapot jó, vagy rossz-e, azt felelte Müller:

— Semmivel sem rosszabb és semmivel sem aggasztóbb, mint ez-előtt hat évvel.

A tanár ma délelőtt 11 órakor tette meg rendes látogatását Kossuthnál.

Ez alkalomból tudósítónknak a következőket mondta:

— Kossuth az éjszakát elég jól töltötte; fájdalmai kevésbé bántották. Az izzadmány lohadó félben van. A közérzet kielégítő. Ma is intézi az ügyeket a referensekkel.

Délben kapjuk Kossuth közvetlen környezetéből a következő jelentést:

Kossuth ma igen jól érzi magát. Délig nyolc referenst fogadott. Sztéryny József államtitkárt táviratilag értesítették, hogy folytathatja utazását. Sem a minisztert, sem az államtitkárt senki sem fogja helyettesíteni; Kossuth továbbra is személyesen fogja vezetni a minisztériumot.

TAVIRAT és TELEFON

Szenzációs rablómerénylet.

Zágráb, szeptember 2. Lavlits cég ékszerész üzletébe ma délelőtt beállított egy elegánsan öltözött fiatal ember. Az üzletben a tulajdonos édesanyja volt egyedül. — Az idegen rátámadt és késsel hátszúrta. Az öreg asszony eszméletlenül rogyott össze s ezalatt a merénylő kirabolta a pénztárat és az üzlet előtt levő kocsin elrobogott. A merénylőt keresik.

A balpárt értekezlete.

Budapest, szeptember 2. A balpárt ma este értekezletet tartott, melyen megbotránkozását fejezte ki afelett, hogy Vooodimodreff tábornok minden bántódás nélkül izgathat Horvátországban a magyar állam ellen. Felhívjuk a kormányt, hogy az izgató tábornokot távolítsa el.

A leMBERGI helytartó gyilkosa.

Lemberg, szeptember 2. Az itteni főtörvényszék ma tárgyalta a lengyel helytartó gyilkosának bűnügyét. A törvényszék a halálos ítéletet megsemmisítette azért, mert az első bíróság nem vizsgálta meg a gyilkos elméleti állapotát.

Orlasi tűz.

Ujvidék, szeptember 2. A határban 800 hold területű nádas lángokban áll. Az oltás lehetetlen. A négy szélvihar miatt veszélyeztetve van a tűz által a nádassal határos erdő és a lóporraktár.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre **3 korona**. Megrendelhető **Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2 ajtó.**

Csarnok.

Bosnyákország sarkánya.

A „Debreczen” eredeti regénye.

Írta: *Tomic Eugén.* 78

— Nem félek tőle — szölt kurtán Husszeinek.

— Résen kell lenned, tisztességes vezir, szölt a barát higgadtan. A várt fermán még nem érkezett ide és a vezir veszedre tör. Ő készen áll, jól fegyelmezett és elég számos serege van. Te, amint látom, nem vagy készülve és hadseregged sincsen.

— Ne törődj vele, Mária, — felelt a vezir büszkén. Csak ki kell tűzni a zöld zászlót és egész Bosznia egyszerre fölkel. Láttad volna csak a tavasszal!

— Akkor mindenképpen hadra készültek és nem is volt ennyi ellenség, tisztességes vezir. Mió a hatalom birtokában vagy, sokan törnek ellened.

— Hát csak jöjjenek, szölt a vezir haragosan. Majd megmutatom én nekik, ki parancsol az országban.

Jelentkeznek, ha majd látják, hogy itt az idő. Most rejtőzködnek, de azért dolgoznak — jegyezte meg a barát.

— Mit tegyek hát? Tapossam el a kutyákat?

— Nem adhatok tanácsot, tisztességes vezir. Nem is illenék hozzám ilyen ügyekbe elegyedni. Csak figyelmeztetlek a veszélyre, mely ma kicsiny, de nagygyá lehet. Nem szeretném, ha más foglalná el székedet. Te mindenkor jó és igazságos voltál a keresztényeknek és tisztelted vallásukat.

— Hallgatok a szavadra, majd ezentul jobban figyelem ellenségeimet, szölt Husszeinek kezét nyujtva a barátának.

Kevésell rá elbucszott az őrnagy és a szerzetes a vezirtől s ez magára maradt Zlatarevicsessel.

— Mit gondol tisztelendő ur, mit tesz Husszeinek sorsa? — kérdezte az őrnagy Máriaant.

— Semmi jó, őrnagy ur. Mig nem volt meg a vezirünk, fermán nélkül, a bosnyákok készen állottak a szultán elleni küzdelemre. Most másképp áll a dolog. Husszeinek vannak barátai, de van irigye is elég. Ha kenyértörésre kerül a sor, fele se lesz mellette annak a tömegnek, mely az előtt mellette állott.

— Alsó Hercegovina Rizvanbegovicsesal élén, el sem ismeri Husszeint és Montenegró ellen Stambulból vár segítséget. A Szávamentén, a Dunamellék fél Milostól, azonkívül a tuzlai kapitány és a hivatlan Vidaics Mahmud aga is fölingerelték a népet Husszeinek ellen. A sarajevo-i agák, úgy hallom, elégedetlenek, mert kereskedelmi összeköttetéseinknek Stambullal árt a jelenlegi állapot. Mind ezt tudja a fondor nagyvezir és épp azért nem küldi a fermánt Husszeinek. Arra vár, míg a belviszály megéri és kitör. Akkor Bosznia magától hullik a lába elé. Emberemlékezet óta a bosnyákok leginkább önmaguk ártottak maguknak.

(Folyt. köv.)

PÖRKÖL KAVÉ
KÜLÖNLEGESSÉGEK
FÉLEGYALÁZ JÁNOSNÁL.

Iskola cikkek

könyvtáskákat, könyvszíjjakat, tokk és tolltartókat, tontartókat, palatáblát, írót, tollat és köironokat osakis a

Párisi nagy bazarban

lehet olcsón vásárolni.

Találmányok és fogalmak

Keresünk folyton jó és szabadalommal védhető találmányokat átvenni és értékesíteni azonnali magas készpénz fizetéssel vagy nyereségrészesedéssel az egész szabadalom tartósága alatt

Találmányok melyek még nem állnak hivatalos védelem alatt. Általunk eszközöltetnek, illetve megkerestetnek.

Ugyazintón minden szabadalomjogos és szabadalomügyi ügyekben költségmentesen adunk felvilágosítást.

Ajánlatok intézendők: Patentanwälte Ingenieur Krug und Professor Aquilar Basel (Schweiz) Freiestasse 32.

Szabadalmi hivatal találmányok és szabadalmak eszközölése és értékesítésére az összes országokban.

A kérdések duplaportóval látandók el.

Ha idő előtt

gyengének érzi magát, ha az ifjúkori mértéktelen életmód utóbajai korán jelentkeznek, kérje alábbi címtől az ingyen könyvecskét. Megtalálja ebben az erősödésre vezető legjobb tanácsokat. **VHYRA Társaság** Budapest, V., Váci-körút 78. sz. II. 14.

Aki hirdetni akar

még pedig sikerrel, az forduljon az **Általános Tudósító** (Leopold Gyula) hirdetési osztályához, Budapest, VII., Erzsébet körút 41., ahol hirdetések az összes létező bel- és külföldi hírlapokban és naptárakban kiváló szakértelemmel, lelkiismeretesen, pontosan és szolid áron eszközölnek. Több mint 200 naptár kizárólagos képviselője, vidéki lapok központi hirdetési osztálya számos hírlap kizárólagos kezelője. Díszes ujságkatalógus, képes naptár-jegyzék felvilágosítással díjmentesen.

Bankegyesület

részvénytársaság

Debreczen, Piac-utca 72. szám alatt.
Foglalkozik a banküzlet összes ágazataival.

Leszámítól váltókat, utalványokat, nyílt tételeket stb.

Törlesztéses vagy kamatozó kölcsönt nyújt bekebelezés mellett földbirtokokra és házakra.

Előleget ad értékpapírokra, árukra stb.

Átvész tőzsdei megbízásokat.

Elfogad betéteket könyvecskékre, folyó (chek) számlára, pénztárjegyekre es

Vállalkozik minden egyéb bankügylet kötésére.

Az igazgatóság.

Nyelv és irodalmi intézet

Debreczen, Piac-u. 9. sz.

Előleges értesítés.

Tisztelettel hozzuk a t. közönség tudomására, hogy intézetünket **folyó év szeptember hó 3-án** megnyitjuk és beiratásokat már most elfogadunk fentjelzett helyiségeinkben.

a) **Nyelvtanfolyamokra:** német angol, francia, olasz, esetleg a magyar nyelvre.

b) Német, francia, angol, olasz **kereskedelmi levelezésre.**

c) **világirodalom történetét, művészet-történetét és esztétikáira.**

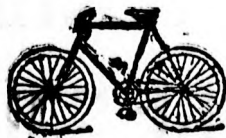
A nyelvtanfolyamokat a Berlitz-módszer szerint vezetjük, a tanítvány az első leckeórától kezdve csakis a megtanulandó nyelvet hallja beszélni. Nyelvtanáraink kiválóan képzett külföldi (ugyanazon nemzetbeli) tanítók. A többi tanfolyamokon ugyancsak elsőrendű tanítók oktatnak.

Tandij havi 10 korona.

Magán és cerele-tanítás. Nappali és esti tanórák. Prospektusunkat ingyen és bérmentve küldjük.

Az igazgatóság.

Kerékpár, varrógép,
gramafon, villamos-

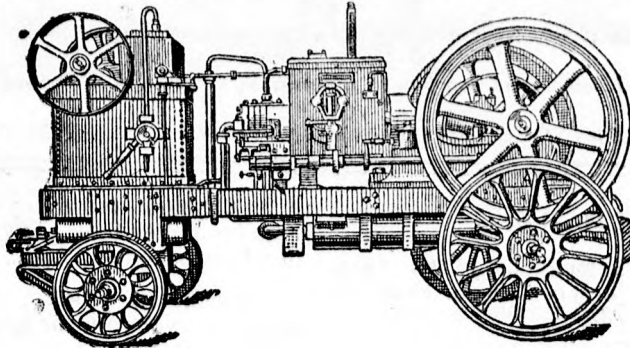
sági cikkek és mindennemű alkatrészek állandó raktára. Nagy választék lemez-ujdon-ságokban. Elvállalunk villamos felszereléseket, mindennemű mechanikai készülékek javítását, vas- és fémestergályozást, zománcolást, nikkellezést és az összes e szakmába vágó munkákat szakszerűen és pontosan készítjük.

Geller és Németh
Debreczen,
Hatvan-utca 8. szám.

Eredeti „OTTO“ benzin motorok cséplési célra.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
81. szám alatt.

Saját műhely!
IX. Mester-utca
31. szám alatt.

továbbá benzin-, petrolin-, légszesz és szivógáz motorok faszén, antracit és koksztüzelésre 1—1500 lóerőig LANGEN és WOLF motorgyár BUDAPEST VI., Váci-körút 59.

FAZEKAS IMRE

Villamos-világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamossági és Képgyár R. T. képviselője. Iroda Debreczen, Piac-utca 77. szám (az udvarban). — Telefon szám 567.

Elvállal Villamos Világítási berendezéseket, lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére a legszolidabb kivitelben erőátviteli motorberendezéseket. Nyomdák, műhelyek, szivattyúk stb meghajtására a leghasznosabb kivitelben, Telefon és szobacsengő berendezéseket.

Szállít mindennemű szerelési anyagot, csillárokat, dynamó-gépeket, motorokat, műszereket. iv- és izzólámpákat dr. Just Wolfram lámpákat, Tervek és költségvetés díjtalan.

Éladó

6 hold majorsági föld

épületekkel felerészben fajszoállóval beültetve közel a városhoz. — Értekezhetni: Vályi Nagy Gusztáv ügyvéddel Csapó-utca 22. szám.

Iskolás-

gyermekek részére, **kész fehérneműek zsebkendők, harisnyák, paplanok, matracok, pokrócok**, (flanell takarók) és **ágyterítők** legnagyobb választékban s legjutányosabb árakon kaphatók

Kardos László

vászon- és kelengye-üzletében

Debreczen, Kossuth-u. 9.

Dr. **KARDOS SAMU**

és

Dr. **GABOR JENŐ**

társ-ügyvédi irodája f. évi augusztus 16-tól kezdve Ipar- és Kereskedelmi Bank, Piac-u. 58. sz. a. palotájában I. emelet 14. ajtó szám alatt van.

Mütrágya!

Foszfor, légeny- és káli trágyák! Száritott feká és száritott sertétrágya! **Elsőrendű szőlőtrágyák** waggonszámra legjutányosabban megrendelhető.

Klár Andor

bank- és áruüzletében

Debreczen,
Miklós-utca 23. sz.

Ugyanott kőszén mész, waggonszámra 1—3 évre, kötésre vásárolható.

Bankosztály!

Törlesztéses, kötvény és váltókölcsönöket folyósít.

Telefon 210.

Telefon 210.

Földes Sándor

elektrotechnikai vállalat

Debreczen nagytrafik udvar.

Legolesóban és szakszerűen készít villamos világítási- erőátviteli berendezéseket, házi és magán telefonok, villanycsengők berendezését és évi jókarban tartását, valamint minden e szakmába vágó legkomplikáltabb munkát.

Okulárium

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 15. félemeleten. Wien, I. Kärtnerstrasse 39. Megfelelő szemüvegek ingyenes orvosi rendelés naponta 9 órától 7-ig Márkus dr. vezetése alatt. Szemüvegek és orrcsüptetők 3 koronától feljebb. Színházi és távesövek minden kivitelben dúsz választékban.

Zeis-Trieder látcsövek.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Dija: 10 szögig 40 fillér, minden további szó 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomott szó 6 fillér.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg beklíditik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Ajánlat.

Peórbán (Szilágymegyében) 100 véka finom faju téli alma helyben eladó. Értekezhetni Szent Anna-u. 32.

Tankönyvek legjobban Antalffy Ferenc könyvkötészetében köttetnek Piac-u. 31. és Hal-u. 6. sz.

Mindennemű férfi és női kalapok tisztítását a legdivatosabb forma szerint és a legszébb kivitelben a legjutányosabb árak szerint készíti özv. Kiss Gáborné utóda BORZA ISTVÁN kalapos fizlete Debrecen, Főpiac, (Stenczinger ház). Cilinderek azonnal vasaltatnak.

Hegedű órákat adok koronájával. Cim a kiadóban.

Eladó az Ondódon 29 öl szántóföld új épülettel a Vedres dűlőben, ára 3400 frt, 500 forint teherrel. Értekezhetni özvegy Cseresznyés Ferencnénél ugyanott.

Jámbor Zsigmond kárpitos, szalngarnitura behuzást, diványokat, matracokat, javításokat jutányosan vállal. (Rakóczy) Meszena-utca 2. sz.

8600 forintra becsült jövedelmező ház megvehető 3500 forinttal. Cim a kiadóba.

Joghallgató keresztény házhoz nevelőnek vagy instruktornak ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban.

Jó fehérnemű varrónő urnők pártfogását kéri. Cserepes u. 7.

Az Ebesen, a vérvölgyi megállónál, közvetlen a vasut mellett 32 és fél katasztrális hold föld a rajta levő épületekkel együtt eladó. Értekezni lehet: Miklós-utca 39. sz. a.

Tanuló leány felvétetik Csapó-u. 9. sz. Szücs Bertalan cipőfelsőrész készítőnél.

Polgári és elemi osztályu magánvizsgákra előkészítő okleveles tanítónő. Megkeresések a kiadóba kéretnek „Tanítónő” jeligére.

Mérlegképes könyvelő esti könyvelést keres. Cim a kiadóban.

9 boglya széna és egy kazal árpa-szalma eladó. Értekezhetni Lóki Sándor megyei hajduval.

A nagycserel pusztához tartozó 38 katasztrális hold föld a mai naptól több évre kiadó. Értekezni lehet Mester-u. 31. sz. alatt.

Fényképező géz 18-18. nagyság, teljesen új, 3 dupla kazettával, Zeus anastigmatál és hozzá való teljes felszereléssel jutányosan eladó Burgondia-utca 3. szám.

Jókarban levő konyhaágy és íróasztal jutányosan eladó, Burgondia-utca 3. sz. alatt.

Ki akar

legjutányosabb és szakszerűen telefonokat, villamos csengőket, számjelzőket, tűz- és betörés elleni villamos jelzőket berendeztetni? az forduljon **Földvári L.** Debreceni első elektrotechnikai gyár- és villamos szerelési vállalatához. Kossuth-utca 1. sz., (az udvarban.) Telefon 168. sz. Tanuló felvétetik.

Cimbalmozni jutányos áron, legalaposabban tanít, kottából, vagy anélkül Sélly Sándor Darabos-utca 57. sz.

Cimbalom pedálos, teljesen új, gazdagon díszítve, gyönyörű hanggal, melynek értéke 500 korona, most minden áron azonnal eladó. Darabos-utca 57.

Elköltözés miatt, egy szoba konyha azonnal kiadó. Török Bálint-utca 14. szám.

Osemegeszőlő Kálmánchey Mórné „Katalin” telepén (ezelőtt Vadász-telep) kilója 16 kr. Házhoz szállítva 5 kilótól 18 kr. Városi árusítás Batthyányi-u. 14. Telefon 192.

Kereslet.

Varróleányok női szabónőhöz felvétetnek. Fenyőne Zugó-u. 6.

Teljes ellátást keresek (kóser kosztot és különbejáratu szobát) két gimnazista fiám részére intelligens izr. családnál. Egyik fiu 16, a másik 17 éves. Cim id. Kohn Márton Komádi Biharm.

Ügyes és szolid varróleányok felvétetnek Vanger Sándor és társánál Battyányi-u. 1.

Egy jó családból való fiu tanulónak felvétetik Félégházy János fűszer-üzletében Piac- és Miklós-utca sarok.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érdekében s erre legalkalmasaa szer a

MOLLITERGIN,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdeségét, hamvasságát, rózsaszinben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvérosséget. Az eldurvult, kirepedezett és szélkíujta arcot vagy kezét, a legrovidebb idő alatt fehérré s puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható! Hatása gyors és biztos! Mint bőrápoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára Mihalovits Jenő gyógyszer-tára a „Kigyó”-hoz Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt, a Városházzal szemben.

Villamos-világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelőnyösebben és a legnagyobb szakértelemmel

a Ganz-féle Villamossági R. T. debreceni építésvezetősége

(Piac-utca 72. sz.) által készíttetnek.

Szakszerű felvilágosítással, tervezetekre és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál Villágítótetek, csillárok és szerelvények **dua** választéka. Telefon szám: 568. 1063

Intézeti fehérneműek

előírás szerint. — Matracok — paplanok — ágyhuzatok — Flanell takarók — esőernyők — gallérok — nyak-kendők — zsebkendők — harisnyák

Delegán és Somossynál

Debreczen,

*** Kistemplombazár. ***

Az

Ott Károly utóda

cég áruháza

Kossuth-utca 2. (városháza alatt)

feloszlik.

A raktáron levő kézimunka

vásznak rendkívül olcsó árért

lesznek elárusítva. 7

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

Kitünő hatásu vese- és hólyagbajoknál.

Szénsavdus, kellemes, savanykás ízű, vasmentesített.

RENKIVÜL ÜDÍTŐ ASZTALI VIZ. Orvosilag ajánlva.

Üdít, gyógyít.

Ivógyógyomóra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség: Muschong buzaiási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn. Debreceni főraktár Grünberger és Gifók cégnél.

Nyomatott Debreczen sz. kir. város könyvnyomda-vállalatánál.